

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 27

TELEFON: UREDNISTVA 25.67
UPRAVE 28.67
POSTNI CEROVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 3. februarja 1939

NAROČNINA NA MESECE:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen us dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Anglija proti vrnitvi kolonij

Le maihna skupina angleških politikov za pogajanja z Nemčijo — Večina odklanja vrnitev — Zanimiva izjava angleškega tiska na naslov Nemčije

LONDON, 3. februarja. Kot odmev na Hitlerjev in Chamberlainov govor se je pričela v angleški javnosti živahna razprava o vprašanju ureditve problema bivših nemških kolonij. Na eni strani se oglašajo politiki, med njimi zlasti lord Redesdall, William Harbut in sir Ernest Bennet, ki predlagajo, naj bi Chamberlain sam dal iniciativo za konferenco, na kateri naj bi se našla pot za vrnitev kolonij Nemčiji in obnovo gospodarskega sodelovanja. Omenjeni trije politiki so poslali v tem smislu pisane izjave tudi nemškim listom. Na drugi strani se pa oglašuje še več politikov, ki se upirajo vrnitvi kolonij Nemčiji, ali vsaj vsaki iniciativi za to s strani Anglije. Ako bi pa Nemčija sama zahtevala razpravo, potem bi se morala ob tej priliki temeljito rešiti prej še vsa druga pereča mednarodna politična in gospodarska vprašanja. Dokler ta vprašanja niso rešena, o kakem vračanju kolonij po njihovem mnenju sploh ne sme biti govora. Veliko večino pa imajo tisti, ki so sploh proti vsakemu pogajanju in vsaki vrnitvi kolonij.

VZROK ANGLEŠKEGA VSTOPA V VOJNO L. 1914.

LONDON, 3. febr. Ves angleški tisk in tudi radio je začel včeraj ostro reagirati na Hitlerjev govor. Primerja os Berlina-Rim s staromodnim blekdom, čigar prvo kolo je bilo ogromno, zadnje pa majhno. Ostro pobla Hitlerjeva izjava, da so Nemci kolonije nujno potrebne, ker se mora Nemčija držati načela: izvažati ali umreti. Čeprav bi to bilo res, ne more pričakovati država, ki rožlja z orožjem, da bi druga, ki naj bi ji nudila istočasno možnost za gospodarski razvoj, operirala samo z razlogi razuma. Angleži ne črte nemškega naroda, pač pa njegove voditelje. Če se veda nemškega naroda pritožuje, da je Anglija šla v vojno proti Nemčiji l. 1914, zato, ker da jo je hotela odtrgati od svetovne trgovine, naj ve, da to ni res, ker so Angliji napotili do vojne z Nemčijo zgolj strateški razlogi. Strateške pozicije Anglije pa so bile in so Belgija in Holandija. Ker je Nemčija porazila belgijsko nevtralnost, ki je ščitila istočasno tako neodvisnost Belgije kakor življenjske strateške pozicije Anglije, je Anglija morala napovedati Nemčiji vojno.

NEMCIJA NIMA KAPITALA ZA KOLONIJE

Danes zavisti sigurnosti Anglije se veliko bolj od strateške nedostakljivosti Belgije in Holandije ter varnosti Francije. Na Hitlerjeve trditve da so po svetovni vojni zavezništvi Nemčiji ne samo odvzeli kolonije, ampak so ji celo namolili repačja, odgovarja Anglija, da brez ozira na to, da je nemška okupacija severne Francije le-to popolnoma razdelala, kar mora po vseh pravih pravičnosti poškodovati škodo, vendar poravnati. Šel Hitler vendar sam priznava, da Nemčija nima kapitalov, ki so nujno potrebni za vsakogar, ki hoče uspešno voditi kolonialno gospodarstvo, sicer rušila sebe in kolonije. Predvojni razlog Nemčije, ki je tedaj še imela kapital za poset kolonij, s tem torej sedaj odpade, ko sama priznava, da nima niti obratnega kapitala. Kako pa hoče Nemčija dalje svojo rasno teorijo, po kateri smatra črnce a priori kot manjvredna bitja, pridobiti si njih simpatije, ko se je pod angleško upravo njih kulturni plav v zadnjem desetletju tako dvignil in si naskok ne želo zopet priti pod nemško upravo, o čemer pričajo njihove vsakodnevne številne resolucije.

NEMCIJA RABI KOLONIJE LE V VOJNE NAMENE

Sicer pa Anglija prav dobro ve, da bi sedanja Nemčija uporabila vsako surovino ali pa njo izkoplječ, če bi ji, kljub pravkar obrazloženim nasprotnim razlogom, uspelo doseči jih, izključno le v oboroževalne namene in v glavnem proti

Angliji. Nemčija se pritožuje, da je ne pripuste k svetovni trgovini. Iz nje se s svojimi kilirskimi in avstrijskimi gospodarskim načinom vendar sama izključuje? Kako je mogoče zahtevati od neodvisnega in razumnega odjemalca, da se namesto z valuto zadovolji z blagom, ki mu ga kilirska država vsiljuje, ko si vendar z valuto lahko kupi, kar si hoče. Končno pa ne gre pozabiti na koristi, ki jih ima Anglija prav s tem, da v Afriki ni nemških kolonij, ki bi kot take služile

le za vojne baze za stalna vznemirjanja, o čemer dovolj pričita italijanska Vzhodna Afrika (Abesinija). Pred vojno namreč tehnični razvoj letalstva daleč ni bil tak kakor je danes. Prav zaradi tega je Nemčija izgubila še en razlog za vrnitev njenih nekdanjih kolonij. Sicer pa ni milo niti še dobrih 14 dni, odkar je Nemčija podvojila število svojih podmornic. Nemci morajo že končno enkrat uvideti, da bi jim miroljubnost zamogla prinesiti neizmerno več koristi, kakor pa njihova dosedanja politika, ki kateri je že danes mogoče ugotoviti, da nikakor ni tako uspešna, kakor se nekateri zdi.

TUDI PRIJATELJI SE UMIKAJO

LONDON, 3. febr. Od onih treh odličnih angleških javnih delavcev, Redesdalla, Harbuta in Benneta, ki jih navaja nemški tisk, da so za vrnitev bivših nemških kolonij Nemčiji, sta prva dva že izjavila, da sta tako stališče sicer res zavzemala, to pa je bilo pred dvema letoma. Danes se je položaj bistveno spremenil in ne delita več tega mnenja. Edino še zadnji je mnenja, da bi se dalo Nemčijo morda le pomiriti, če se ji vrnejo nekatere kolonije.

Svetovna zveza demokracij

MED VELIKO BRITANJO, FRANCIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI SEVERNE AMERIKE SE VRSE POGAJANJA ZA SKLENITEV OBRAMBNE ZVEZE.

WASHINGTON, 3. februarja. Izjava predsednika Roosevelta o sodelovanju Združenih držav Severne Amerike z evropskimi demokracijami v oboroženo miru, ki jo je podal v zvezi z dobavo ameriških letal Franciji, je še vedno predmet razprav in komentarjev vsega ameriškega tiska. Ta izjava potrjuje, kar so poučeni v Washingtonu že dolgo vedeli, da USA niso desintezirane na razvoju evropskih dogodkov in da bi, prav tako kakor so v svetovni vojni, zopet posegle v boj, ki bi ogrožal obstoj velikobritanskega imperija in sploh evropskih demokracij. Ta preorientacija je nastala v USA zlasti od trenutka, ko ekstremni moderni nacionalizem z japonsko akcijo na Kitajskem tudi že direktno ogroža ameriške interese. Ameriški tisk zato odkriva sedaj, da se že več časa pleče to med Washingtonom, Londonom in Parizom razgovori o ustvaritvi zveze velikih demokracij za ohranitev svoje moči in položaja v svetu. Ti razgovori so že toliko napredovali, da je treba pričakovati v kratkem sklenitev tudi formalne zavezniške pogodbe. Listi trdijo, da je prav ta Rooseveltova izjava najjasnejši dokaz, da je delo za to zvezo že tako dozorelo, da ga ni več treba prikrivati. Večina meni, da bi morale avtoritarne države v Evropi računati v primeru vojne tudi z vso

veliko politično, gospodarsko in vojaško močjo Združenih držav. Trem velikim demokracijam: Veliki Britaniji, Franciji in Združenim državam bi se pa pridružila tudi sovjetska Rusija, a zelo verjetno še marsikatera druga manjša država. Listi pa objavljajo tudi poročila o neprijetnem efektu Rooseveltovega govora na razpoloženje v Nemčiji, Italiji in Madžarski.

WASHINGTON, 3. febr. Vkljub temu da se je pojavila v opozicijskih vrstah akcija zoper zadnji Rooseveltov ukrep za pomoč evropskim demokracijam, nadaljuje predsednik brez pomislek svoj program. Včeraj je dal sklicati predstavnike vojnega ministrstva in zbornice reprezentantov in dosegljivo popolno odobritev oboroževalnega programa za primer vojne.

RIM, 3. febr. Virginio Gayda napada v svojem listu »Giornale d'Italia« predsednika Roosevelta in pravi, če je on postavil mejo Amerike na Ren, naj ve, da je odslej meja Nemčije in Italije v Panamskem prekopu.

BERLIN, 3. febr. Nemški tisk se je oproti danes vsch bizirov in priobčuje osebn napade in žalitve na predsednika Roosevelta.

Nacionalisti pred Geronom

V ZADNJIH DVEH DNEH SO FRANCOVE ČETE ZAVZELE VICH, SEO DE URGEL IN BERGO TER SE Približale GERONI.

BARCELONA, 3. februarja. Čete generala Franca so predvčeršnjim zavzele katalonsko mesto Vich, ki leži ob železnici Barcelona-francoska meja. Prav tako so včeraj tudi v mesto Seo de Urgel v bližini andorske meje.

SALAMANCA, 3. februarja. Avla Nacionalisti poročajo: Tekom včerajšnjega dne se je vreme izboljšalo, kar je omogočilo načrtno napredovanje nacionalističnih čet v Kataloniji. Četam se je posrečilo zavzeti 11 večjih krajev, med njimi

mi tudi strateško važno Bergo. Splošno napredovanje znaša 7 km. Mesto Geron je že v dosegu nacionalističnih topov in je zato treba pričakovati njen skorajšnji padec.

GERONA, 3. februarja. Avla Republiškanos poročilo potrjuje izgubo mesta Vicha. Poročilo pravi dalje, da se blije na severu katalonske fronte srđiti boj. Republiškanos čete se, kakor pravi poročilo, na več mestih odlično branijo.

Zapiski

Franklin Roosevelt



Franklin Delano Roosevelt, predsed. USA od l. 1933., je bil rojen 30. januarja 1882. kot sin Jamesa Roosevelta ter Sare roj. Delano. L. 1905. se je oženil ter

ima 4 sinove in hčerko. Na Harvardski univerzi je končal pravo in l. 1907. postal odvetnik. L. 1910. je bil izvoljen v senat države New York, l. 1913. pa je postal pomožni tajnik mornarice, za časa vojne nato inspektor ameriške mornarice v evropskih vodah ter član demobilizacijske komisije. L. 1920. je kot član demokratske stranke postal podpredsednik USA, od 1929. do 1933. je bil guverner države New York. Napisal je pet knjig. Znan je po svojem principnem demokratskem stališču v svetovni politiki. Nedavno je celo zahteval in dobil od ameriškega senata dovoljenje za izvoz vojaških letal v Francijo. S tem je jasno pokazal, da bodo USA tudi z orožjem v roki branile evropsko demokracijo.

Ameriški list o španskem vprašanju

»New York Times« pišejo o priliki razpravljanja o položaju v Španiji: »Bliža se trenutok, ko bodo USA prisiljene revidirati svojo dosedanja politika in preiščevati o vprašanju priznanja vlade, kateri se je — vsaj za sedaj — posrečilo osvojiti Španijo s silo orožja.« List dodaja, da je stališče USA diktirano s trenutnim stanjem v Barceloni.

Angleška letala brez trupa

Tovarna letal v Southamptonu, katere gradnja je stala preko 40 milijonov dinarjev in ki zaposluje 2.000 delavcev, je začela delovati. Gradnja je trajala šest mesecev. Izdelan pa je že načrt za razširjenje tovarne. V tej tovarni bodo izdelovali letala brez trupa, t. j. stroje, ki imajo kabine v krilih.

Francija se oborožuje

Francoški letalski strokovnjak polkovnik Weiser je v Washingtonu podpisal pogodbo o nakupu sto lovskih letal. To je že drugo naročilo francoske vlade pri isti ameriški tvrdki. Washingtonski poročevalci Associated Press poročajo, da se Francija pogaja v Ameriki za nakup 350 vojnih letal, ki jih hoče naročiti poleg naročenih sto lovcev tipa Curtiss Wright. Na Rooseveltovo zahtevo pa je ameriški senat že dovolil izvoz 600 vojaških letal v Francijo.

Zavarovanje Indije

Člani Chatfieldovega odbora za obrambo Indije so podali minule dni poročilo admiralu Chatfieldu, ki je odgovoril v London, da prevzame ministrstvo za koordinacijo narodne obrambe. Pred odhodom je dejal novinarjem: »V taženi, v kakršni je danes svet, je čas važen činilci. Indiji je z ozirom na njen nagel politični in industrijski razvoj nujno potrebna zavest o varnosti, ki ji je tudi zagotovljena.«

Črnci v armadi USA

Senator Hamilton Fish je izdelal načrt zakona, po katerem naj bi bili črnci, ki so doslej služili vojsko samo v konjenici, prideljevani tudi vsem ostalim rodom vojske.

Maribor, 3. januarja.

Ko je pretekli petek egiptovski kralj Faruk opravil svojo tedensko pobožnost in stopil iz mošeje, ga je množica vliharno pozdravila kot islamskega kalifa. Dogodek bi sam na sebi bil brezpomemben, ako ne bi imel političnega ozadja. Splošno se namreč domneva, da je bila manifestacija organizirana po namigu od zunaj.

Odkar je Atatürk odstavil turškega sultana, ki je bil obenem kalif (to je verski poglavar vseh muslimanov), so muslimani brez duhovnega voditelja. Pozneje so se večkrat postavljali načrti, da bi egiptovski kralj, ki je najvažnejši državni poglavar v muslimanskem svetu, postal v verskem oziru naslednik turškega sultana. Toda okoliščine niso bile zrele za uresničitev te zamisli. Razmere pa so se od takrat močno spremenile.

Med Arabci se vedno bolj utrjuje nacionalizem, ki ga spretno podžiga propaganda totalitarnih držav. Italija in Nemčija širita idejo samoodločbe arabskih oziroma muslimanskih narodov, ki so po večini v politični odvisnosti Anglije in Francije. Že nekaj let oddajajo nekatere italijanske radijske postaje poročila v arabskem jeziku. Nedavno je izšel arabski prevod »Mein Kampf«. Mussolini se je oklical za »zaščitnika islama«. Anglija in Francija gledata z veliko skrbjo na to akcijo, ki je že rodila grenke sadove. — Arabci v Palestini bi gotovo ne bili tako trdovratni, ako ne bi dobivali podpore od zunaj. Tudi Sirija dela Franciji veliko preglavice. Naraščanje vpliva totalitarnih držav v muslimanskem svetu spravlja v nevarnost pot Anglije preko Srednje Azije do iranskih petrolejskih vrelcev, ki so neobhodno potrebni njeni mornarici. Najusodnejše pa je to, da Arabci izgubljajo vero v moč svojih varuhov, — prvi pogoj za red v kolonijah in podrejenih državah.

Da reši svoj ugled, je Anglija v sporazumu s Francijo sprožila zamisel velike arabske federacije s središčem v Egiptu. Izvedbo tega načrta bi tuja propaganda zgubila svoj pomen. Zapleteno palestinsko vprašanje bi v tem okviru lažje našlo rešitev. Taka federacija pod angleško in francosko zaščito bi dala zapadnim demokracijam zaslonbo v slučaju potrebe ali bi jim vsaj ne bila sovražna.

Takoj v začetku pa je načrt naletel na velike težave. Nekateri principi v Arabiji, kot je n. pr. emir Ibn-Sand, so zelo ljubosumni na svojo neodvisnost in bi se neradi pokoravali kakšni višji federalni oblasti. Poleg tega pa je plemenski nacionalizem močnejši od ideje arabske in muslimanske skupnosti. Izkazalo se je, da bi je majhen del muslimanov bil pripravljen stopiti v tako federacijo.

Načrt je začasnó opuščen, zato pa je Anglija sprožila misel na obnovo kalifata v osebi egiptovskega kralja. Z vpostavitvijo kalifata bi si zapadne demokracije pridobile zgubljeni vpliv pri Arabcih in sprotno paralizirale akcijo tistih, ki se preglajajo za »zaščitnika islama«. Ta ustanova bi namreč dala egiptovskemu kralju, — prijatelju Anglije in Francije, — moralno oblast nad vsemi muslimani na svetu.

Res je, da bi težko pristal na ta načrt arabski princ Nedžed-Hedžad, gospodar muslimanskih svetih krajev Meke in Medine. V splošnem pa so Arabci naklonjeni ideji kalifata, kar najbolj dokazuje dejstvo, da so se petkove manifestacije pred mošejo udeležili tudi sinovi arabskega emira Ibn-Sanda. Tudi Perzija je naklonjena načrtu predvsem radi družinskih vezi med perzijskim šahom in egiptovskim kraljem. Komencu pa uživa kralj Faruk med preprostimi muslimanskimi ljudstvom splošno priljubljenost radi svoje pobožnosti in pa radi tega, ker je ravno on nastopil njegovega vladanja Egipt postal samostojna država, v katero se obračajo oči nekaj sto milijonov muslimanov.

Prav gotovo manifestacija pred mošejo ne zadošča, da bi se vzpostavila oblast, ki je ukinjena že petnajst let in ki naj bi se raztezala nad vsemi muslimani na svetu. Ta dogodek moramo smatrati za poskusni balon, ki ga je spustila bližnja okolica kralja Faruka s podporo Anglije in v sporazumu s Francijo. Varen je v toliko, kolikor kaže, kako postaja Anglija čimdalje bolj nervozna radi

Gafencu v Beogradu

RAZGOVOR O VSEH AKTUALNIH VPRAŠANJH — PRED SPORAZUMOM Z MADŽARSKO — AVTOMOBILSKA CESTA IZ TRSTA ČEZ JUGOSLAVIJO V KONSTANCO

BEOGRAD, 3. februarja. V torek in sredo se je mudil tu romunski zunanji minister dr. Gafencu, ki je prišel na razgovor z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Milanom Stojadinovićem. Dr. Gafencu se je nastanil v hotelu »Majestic« in je bil v torek tudi na obisku pri knezu namestniku Pavlu. Razen njega so se udeležili tega kosila še drugi romunski diplomati in naši državniiki ter visoki diplomatski uradniki. Dr. Gafencu je imel tekem obeh dni več konferenc z dr. Stojadinovićem. Te konference so se nanasale na splošni politični položaj v svetu, posebej pa v južno-vzhodni Evropi v zvezi z najnovijim razvojem dogodkov. Jedro razgovorov je pa tvorilo vprašanje ureditve razmerja med Jugoslavijo in Madžarsko na eni strani in Romunijo in Madžarsko na drugi strani, ki je postalo aktualno po obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Bukarešti in Beogradu in bo stopilo v odločno fazo ob priliki že napovedane obiska madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Beogradu. Dr. Gafencu se je sinoči vrnil v Bukarešto.

BEOGRAD, 3. februarja. Ob priliki obiska dr. Gafencuja je bilo ugotovljeno, da potekajo pogajanja med Jugoslavijo in Romunijo na eni ter Madžarsko na drugi strani, ki so se pričela na pobudo Italije z namenom, da se odstranijo vsa dosedanja nesoglasja, zelo ugodno. Pričakovati je zato treba, da bo zadevni tro-

stranski sporazum v kratkem sklenjen, in sicer na podlagi spoštovanja nedotakljivosti sedanjih državnih meja. Važen sklep sestanka je pa tudi odobritev načrta velike avtomobilske ceste, ki jo zgradi Italija, Jugoslavija in Romunija od Trsta do Konstanca ob Črnem morju. Cesta bo potekala iz Trsta čez Pistojo v Ljubljano, Zagreb, Beograd in Bukarešto do Konstanca in se bo pričela že v kratkem graditi s treh strani hkratu.

BEOGRAD, 3. februarja. O sestankih med dr. Gafencujem in dr. Stojadinovićem je bilo izdano sledeče uradno poročilo: »Obisk, ki ga je g. dr. Grigorij Gafencu, zunanji minister kraljevine Romunije, napravil predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinoviću v Beogradu dne 1. in 2. februarja z namenom, da stopi z njim v neposredno zvezo, je dal prilikoma obema državnikoma, da razmotrta vsa vprašanja, ki zanimajo Romunijo in Jugoslavijo. V teku te izmenjave misli sta ugotovila popolno skladnost pogledov, kot tudi obojestransko pripravljenost, da se nadaljuje vzdrževanje tesnih stikov, ki obstajajo med dvema prijateljskima in zaveznikoma državama. Istočasno je ugotovljeno, da sta obe državi, tako Romunija kot tudi Jugoslavija, navdahnjeni z željo, da z vsemi ostalimi državami, v prvi vrsti s soseda,ni, utvarita in vzdržata odnose, zasnovane na miroljubnem in tvornem sodelovanju.«

Silno oboroževanje Anglije

PRODUKCIJA BOJNIH LETAL 100 NA DAN. — 202 NOVI LETALISCI. — NAD 110 MILIJARD DINARJEV ZA DRŽAVNO OBRAMBO.

LONDON, 3. februarja. Angleška proizvodnja najmodernejših bojnih letal bo po besedah letalskega ministra Kingsleya Wooda dosegla že tekom tega meseca nezasičen rekord 100 letal na dan, ali 3000 na mesec. Dosedanji rekord pri gradnji bojnih letal je še prejšnji mesec imela Nemčija, ki je zgradila po 1000 letal na mesec. (Vojaske dopisnik »Daily Telegraph« stotnik Payne navaja nižje številke, za Anglijo 416, za Nemčijo 600 na mesec, vendar priznava, da bo Anglija kmalu

pravilnost, sporočiti angleški vladi svoje proizvodnji bo Anglija že do poletja po številu in kakovosti letal daleč pred vsemi drugimi državami na svetu. Minister je napovedal tudi zgraditve 202 novih letališč. Da se izvede ta program, je vlada določila na svoji večerajšnji seji, ki je bila že tretja v teku 24 ur, za vojno letalstvo 200 milijonov funtov šterlingov. Tako bo uporabila angleška vlada letos za obrambo skupno 444 milijonov funtov šterlingov, t. j. nad 110 milijard dinarjev.

Anglija ugodila Nemčiji

ANGLESKA VLADA SPOROČA URADNO, DA JE ODOBRLA NEMŠKE PREDLOGE ZA POVEČANJE OBOROŽITVE NA MORJU.

LONDON, 3. februarja. Angleško zunanje ministrstvo je izdalo večeraj popoldne uradni komunik, v katerem naglašajo, da je meseca decembra l. 1938. nemška vlada sporočila angleški, da želi določene spremembe pakta o razmerju oboroževanja na morju, ki je bil sklenjen med Veliko Britanijo in Nemčijo l. 1937. Po prijateljskem razgovoru angleške pomorske delegacije z nemškimi mornariškimi oblastvi v Berlinu je nemška vlada izrazila pri-

pravilnost sporočiti angleški vladi svoje predloge pismeno. Po tem pismenem sporočilu je namena Nemčije, da postopoma z angleškimi pomorskimi oboroževanjem zviša tonazo svojih podmornic in tonazo ter oborožitev 10.000 tonskih križark. Po vsestranskem proučevanju tega nemškega pismenega sporočila je prišla angleška vlada sporazumno z mnenjem angleške admiraltete do sklepa, da proti temu nemškemu predlogu ni pomisleka.

Nov incident na vzhodu

PO JAPONSKIH POROČILIH SO RUSI V PADLI V MANDŽURIJO, PO SOVETSKIH PA MANDŽURCI NA RUSKO OZEMLJE.

TOKIO, 3. februarja. Na meji med Mandžurijo in sovjetsko Rusijo je nastal večeraj nov resen spopad med mandžurskimi in sovjetskimi obmejnimi četami. Po japonskih poročilih je prekoračilo več sto sovjetskih vojakov mandžursko mejo, Rusi so pričela streljati na mandžurske straže, toda Mandžurci so se postavili v bran in vrgli Ruse zopet čez mejo. Pri tem so imeli Rusi baje velike izgube.

MOSKVA, 3. febr. Sovjetska oblastva izjavljajo, da je japonsko poročilo o novem obmejnem rusko-mandžurskem spopadu popolnoma zlagano. Resnica je, da je skupina mandžurskih obmejnih vojakov napadla zahrbno skupino 5 sovjetskih vojakov, Rusi pa so se ubranili in nagnali Mandžurce nazaj čez mejo. Sovjetski vele-

poslanik v Tokiu je zaradi tega vložil pri japonski vladi v Tokiu odločen protest. Vendar sovjetsko poročilo priznava, da je nasprotno tudi japonska vlada s svoje strani protestirala v Moskvi.

Zanimiva Negrinova izjava

FIGUARES, 3. febr. V večerajšnjem govoru je predsednik dr. Negrin objavil, da je res, da se je morala republikanska Španija, ko ji lastni prijatelji niso hoteli pomagati z orožjem, zateči k tihočapstvu orožja in da je večino novega orožja kupila prav od Nemčije in Italije. Če bi bilo to orožje že štirinajst dni prej prišlo, bi bilo mogoče obraniti Taragono in Barcelono. To orožje bo sedaj služilo za obrambo na katalonski fronti. Če pa bi se zgodilo, da bi bila ta fronta uničena, se bo vojaška sila s te fronte preselila v južno in srednjo Španijo in nadaljevala z boji za svobodo.

Rusija prekinila stike z Madžarsko

MOSKVA, 3. februarja. Zaradi pristopa madžarske k protikominternskemu paktu so bili z večerajšnjim dnevom prekinjeni vsi diplomatski stiki med sovjetsko Rusijo in Madžarsko. Sovjetska vlada utemeljuje svoj sklep s tem, da Madžarska, ki se je morala po Monakovem vkloniti pritisku zlasti japonske, ne more več imeti svojih diplomatskih zastopnikov v Moskvi. Med sebojne zadeve bodo poslej reševali sovjetski in madžarski poslaniki v Londonu ali Parizu. Sovjetski poslanik v Budimpešti je že odpoklican z vsem osebjem.

Lebrun obišče London

LONDON, 3. febr. (Avala). Uradno poročajo, da bo predsednik francoske republike Lebrun s soprogo 22. marca obiskal London in ob tej priliki vrnil obisk angleškega kraljevskega para v Parizu. Ob obisku bo v operi Conent-Garden svečana predstava.

Bojevniki napadli in ranili belgijskega ministrskega predsednika

BRUXELLES, 3. febr. Velika množica bivših belgijskih bojnikov iz svetovne vojne je večeraj napadla belgijskega ministrskega predsednika Spaaka in ga ranila na glavi. Napad je bil izvršen nanj pred njegovo hišo. Vzrok napada je imenovanje nekega flamskega profesorja za člana Flamske akademije znanosti in umetnosti. Profesor je bil za časa okupacije Belgije po nemški vojski na strani Nemcev in kot tak obtožen veleizdaje in obsojen na smrt. Po zmagi antante je zapustil Belgijo in se vrnil šele po amnestiji. Pred tem napadom se je zgodil že v parlamentu incident zaradi tega imenovanja in zaradi zahteve dela flamskih poslancev po popolni upravní ločitvi flamskega dela Belgije od valonskega (francoskega). Parlament je zahteval po delitvi odklonil, toda zaradi hrupa se je morala seja prekiniti.

VPOKLIC REZERVITOV V SVICI. BERN, 3. februarja. Švicarska vlada je dosegla z 98 proti 2 glasovoma odobritev sklepa, da vpoqliče nekaj letnikov moških v vojaško službo, kar naj omogoči razna dela in priprave za primer vojne nevarnosti.

FRANCIJA IMENOVALA ZASTOPNIKA V BURGOSU?

PARIZ, 3. febr. Večeraj je iz Pariza odpotoval bivši minister in senator Leon Berat. O cilju svojega potovanja novinarjem ni hotel dati nikakega pojasnila. Rekel je, le ironično, da je zelo verjetno, da gre v svoj volilni okraj v Dolnje Pireneje. V poučenih krogih pa so mnenja, da gre kot veleposlanik k burgoški vladi. Tudi kardinal Beaudrait odpohtuje v kratkem v Francovo Španijo.

BONNETOV OBISK V BERLINU

PARIZ, 3. februarja. Tu se zatrjuje, da bo francoski zunanji minister Bonnet že v doglednem času potoval na obisk v Berlin, kjer se sestane z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentrom, a bo sprejel tudi pri vodji in državnem kanclarju Adolfu Hitlerju.

DVA NOVA ATENTATA V LONDONU.

LONDON, 3. febr. Dva ob 6. uri sta nastali v središču Londonu v dveh največjih postajah podzemne železnice dve veliki eksploziji. Pri tem je bil težko ranjen direktor podzemeljske železnice in tudi materialna škoda je velika. Celo nad zemljo so po hišah popokale šipe, vendar promet zaradi tega ni bil ustavljen.

BORZA. CURIH, 3. febr. Devize: Beograd 10, Pariz 11,71, London 20,72, Newyork 44,87, Milan 23,30, Berlin 177,62, Praga 15,15.

Smučarska poročila

(»Pitnik«, Maribor, 3. febr.)

Ribnica na Pohorju: — 5, visoka megla, mirno, 12 cm osrenjenega snega, smuka za silo. — Senjorjev dom: — 10, jasno, mirno, 80 cm srena, smuka ugodna. — Kotlje-Rimski vrelci: — 6, oblačno, mirno, 17 cm pršišča, smuka odlična. — Peca: — 6, pooblačeno, mirno, 75 cm osrenjenega snega, smuka za silo. — Mozirka koč na Goltef: — 6, jasno, mirno, 120 cm pršišča, smuka idealna. — Celjska koč: — 2, jasno, mirno, 8 cm snega, smuka za silo. — Smrekovec: — 6, jasno, mirno, 100 cm snega, v sončnih legah sren, v senčnih pršič, smuka odlična.

I. V. (Pariz.)

Novice

Socialno vprašanje podeželja

V KAKŠNIH RAZMERAH DORAŠČA SLOVENSKEMU NARODU NOVA GENERACIJA?

O vaškem otroku čujemo običajno samo pohvalne reči, češ da ni tako »pokvarjen« kot je mestni, da je zdrav, ker ima mnogo svežega zraka in sonca ter, da raste na vasi bodočnost našega naroda. Dobro smo torej poučeni o »dobrih straneh življenja« vaškega otroka, prav malo, ali skoraj nič pa nam je znanega o tem, kakšne možnosti ima ta mladina, da si po celodnevem temeljitom gibanju spoje utrjena telesa.

»Učiteljski pokret« je s anketo posvetil tudi to vprašanje. Anketiranih je bilo 1328 vaških otrok od 7. do 14. leta starosti. Ugotovitve so bile sledeče:

dečkov spi v hlevu, šupi, kuhinji itd. 79 (11,6%), na klopi, peči ali tleh 35 (2,8%), v postelji pa 508 (75,6%); deklic spi v hlevu, šupi, kuhinji itd. 15 (2,3%), na klopi, peči ali tleh 56 (8,5%) in v postelji 585 (89,2%).

Tako vidimo, da mora prenočevati 235 ali 17,7% vseh otrok v skrajno slabih priklakah.

Ali, tudi veliko število tistih, ki spi v posteljah, nas ne sme premotiti, kajti le 16,5% dečkov in 14,1% deklic spi samih v postelji, dočim spi 58,7% dečkov in 75,1% deklic skupaj z odraslimi ali z otroki. Iz tega sledi, da ima le 406 anketiranih otrok kolikor toliko primerno prenočišče, dočim mora spati v slabih okoliščinah 922 teh otrok.

Toda pogledimo v prenočišča vaških otrok še natančneje.

Hlev in šupa sta nezdravi torišči za prenočevanje, kajti prvi je poln izparin, slabega zraka, mrčesa in drugih nevarnosti, dočim je šupa ali prehladna, ali prevroča, prečesto polna prahu in prepriha ter mnogo podobnega. V sobah običajno glede zračnosti ni kdo ve kaj ugodno, saj se manj zračijo kot hlev in šupa. So pa te sobe prenatlačene, saj prenočuje v njih po šest, osem in še več ljudi, ki s svojim dihanjem, znojenjem in podobnim na veliko okužujejo zrak, nasičen z nezdravimi klicami.

Radi mnogih otrok je težko vzdrževati čistočo v sobi, kjer se vsi gnetejo. Deca, ki lazi po vseh štirih, pušča za seboj moko, mlake in smrđljive odpadke, ki jih z delom preobložene matere le površno odstranjuje. In v takšnih zatohlih, z bolezenskimi kalni prenatlačeni sobah rastejo mlada bitja čez dan in ponoči.

Preborno so razmere, da bi si mogli omisliti vaščani dovolj pohištva in posteljin. V hlevih in šupah težijo otroci po večini kar na slami ali senu. Zvečer legajo spat oblečeni in se ne slečejo tudi po cele tedne. Njihova telesa in obleke imajo duh po hlevskem gnoju, po slami, senu in po zaudarjajoči nesnagi.

Tudi v sobah so postelje le maloštevilne. Mnogo je osem- in desetčlanskih dru-

žin, ki imajo le po eno, ali kvečjemu dve postelji. V splošnem pomanjkuje posteljin. S slamo in z ličjem nadevane vreče so najobčajnejše, dočim so žimnice prav redke. Mnogokje se vreč ni, ampak je po deskah razprostrta slama, pokrita z umazano in raztrgano rjuho. Za pokrivalo služi največkrat odeja, pernica pa je redkost. V splošnem si pomagajo ljudje s starimi pletli, sukňami, plašči in podobnim, kar je po večini vse umazano, v takšne brnje se zavijajo le na pol slečeni otroci, ki jih običajno mrzi.

Po trije, štiri otroci se tiščijo na eni postelji, ali pa spijo skupaj s starši, odnosno z odraslimi brati in sestrami. K temu že itak nezdravemu stanju se pridruži kaj kmalu še prezgodnje spoznanje spolnega življenja, ki prinese v mlade glave mnogo misli, povzročajočih notranje borbe, ki si iščejo izhoda v samookrunjevanju, popačenem spolnem igranju otrok med seboj, v pretepih, tatvahnih in v mnogem podobnem. Neredki so slučaji, ko iščejo odrasli — bratje, sestre, dedke, lilapci — spolne zadovoljitve pri otrocih in skušajo to doseči pri skupnem ležanju v hlevih, šupah in posteljah v igri z negodno dečo.

Telesne in duševne hibe so torej zvezane s spanjem naših vaških otrok, ki nimajo onih ugodnosti, katere terja njihov pravičen razvoj. K temu pa pristojimo še to, da spi ta otrok mnogo premalo! Pozimi še gre, kajti večinoma spijo takrat otroci zdravniško predpisano število ur. Pa tudi to ni povsod, saj je bilo ugotovljeno v kraju Podzemelji, da spi pozimi dovolj le 82,6% dečkov in 83,7% deklic. Vse drugače pa je poleti, ko hodijo otroci spat ob 9. ali 10. uri, pa vstajajo že ob pol štirih, ali pol petih, kar morajo pred odhodom v šolo (nekateri imajo po eno in celo dve uri daleč!) pasti, pobirati sadje, okopavati, pripravljati drva in drugo.

Vse to nikakor ne more ugodno uplivati na telesno in duševno rast vaških otrok, kajti slaba stanovanja, nezdravo in skopo odmerjeno spanje ter nezadostna prehrana pušajo pri tej deci svoje sledove. Na deželi je vedno manj zdravih, okroglo in rdečeličnih otrok. Rahlosti, pljučne in druge bolezni spremljajo vedno bolj razvoj našega vaškega otroka. To je pa nevarno, kajti nezdrave so že korenice slovenskega narodnega telesa!

Zato posvetimo otroku malo več pozornosti. Če skrbimo, da ima živa v redu hlev in nasteljo, da je čista in sita, nam mora biti otrok vreden še večje nege. Tega pa danes ni in sicer v glavnem radi slabega gospodarskega položaja, v nemali meri pa tudi radi premajhnega upoštevanja pravic otroka.

K poti iz Ruš na brod in Selnico

Na istoimenski članek v »Večerniku« od 22. jan. nam je poslala uprava občine Ruše naslednji popravek:

1. Ni res, da je »občinski odbor zadelo tako izpella«, res pa je, da zadeva občinskemu odboru še sploh ni bila predložena. Občinska uprava je izvršila šele prve predprijave za obravnavanje zadeve. Poklicala je vse občestne posestnike v občinsko pisarno, da jih obvesti o predlogu Tvorince za dušik d. d. Ruše in slihi njihove želje in zahteve. Te njihove želje in zahteve je potem sporočila Tvorinci za dušik d. d. Ruše. Pač pa bo odbor predložena zadeva šele v prihodnji občinski odborovi seji.

2. Ni res, da »zahtevalo lastniki občestnih zemljišč po 200 din za kv. meter, res pa je, da zahtevalo samo 20 din, le eden zahtevalo toliko, kolikor je sam plačal, in sicer 50 din. Eden pa, ki bi po predloženem načrtu moral največ zemlje odstopiti, pa sploh ni nič odgovoril.

3. Ni res, da »zahtevalo lastniki... za posamezna drevesa, ki rastejo itak že na občinski cesti, po 5000 do 6000 din odškodnine, res pa je, da zahtevalo samo 250 do 1000 din odškodnine. Eden pa zahteval za zemljišče, plot in breh pred hišo 6000 din.

4. Ni res, da ta drevesa »rastejo itak

že na občinski cesti, res pa je, da je drevesa na občinski cesti dal podreti že prejšnji občinski odbor.

5. Ni res, da »vse to izgleda, ne velja za Ruše in za sedanje občinske močje, res pa je, da se tudi sedanjí občinski odborniki resno trudijo, zmanjšati brezposelnost in pritegniti tuj kapital v investicije in delo.

Uprava občine Ruše.

Gradnja novih železnic

Na zadnji seji je ministrski svet odobril gradnjo železniškega predora na progi Kravljeno - Banja Luka. Ta predor bo 5 kilometrov dolg. Nadaljevali bodo tudi gradnjo te proge. Razen te proge bodo nadaljevali tudi dela na progi Črnomelj - Vrbovsko. Za železniško progo Karlovac - Bihać bo v teku dveh mesecev licitacija za oddajo del. V naši državi gradijo sedaj okoli tisoč kilometrov. Letos bosta izročeni v promet progi Požarevac - Kučevo, Ustiprača - Foča. Nadaljuje pa se gradnja železniških prog Bihać - Knin in Priština - Kuršumlija.

Cankarjeva proslava v ljubljanski drami

Včeraj je bila v ljubljanski drami svečana Cankarjeva proslava. Ob tej pri-

liki so odkrili tudi Cankarjev spomenik, ki ga je izdelal akademski kipar Pimat. Slovesnosti so se udeležili zastopniki jugoslovanskih gledališč in kulturnih društev. Spominski govor je imel upravniki ljubljanskega gledališča Oton Zupančič. Proslave so se med drugimi udeležili zastopniki mariborskega gledališča upravniki dr. Brenčič, igralka Mileva Zakrajškova in igralec Edo Grom. K spomeniku so položili tudi krasen venec.

Samomor dr. Savića in njegove asistentke

Sredi noči je v Beogradu skočil iz četrtega nadstropja primarij oddelka za pljučne bolezni dr. Vasa Savić in obležal mrtev na ulici. Takoj nato je skočila za njim še njegova asistentka dr. Marija Kučer. Tudi ona je bila na mestu mrtva. Kaj je gnalo odličnega zdravnika pljučnih bolezni, ki je znan tudi v Sloveniji, kjer je bil do nedavnega upravniki zdravilišča v Topoliščici, ni znano. Zadnje čase, odkar je bil premeščen v Beograd, je bil zelo pobit.

Škof Ivan Gnidovec umrl

LJUBLJANA, 3. februarja. V Ljubljani je v Leonišču danes zjutraj ob 5. umrl škofljanski škof dr. Ivan Fran Gnidovec. Pogreb bo v ponedeljek, 6. t. m., ob 10. uri dop. iz cerkve Sv. Srca Jezusovega na pokopališče k Sv. Križu v Ljubljani.

o. Oblašni odbor Udruga jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je izdal in založil brošuro pod naslovom »Jugoslovenske železnice v sliki, številki in besedi«. Razprava vsebuje važne podatke o železniškem prometu, obsega 30 strani in 1 kartogram ter stane din 10.—. Naroča se pri Oblašnem odboru UJNZB Ljubljana, Masarykova cesta 14/I.

o. Nameščenke legitimacije. Ker prihajajo na Pokojniški zavod stalne prošnje, da izda Pokojniški zavod nameščencem legitimacije ali pa potrdila o zaposlitvi, obveščamo privatno nameščenstvo, da izdajajo nameščenske legitimacije za privatne nameščence obine, v katerih nameščenci stanujejo (v Ljubljani domovinski urad) proti plačilu 30 din, i. s. na podlagi zadnjega odloka, katerega so ti nameščenci sprejeli od Pokojniškega zavoda. Radi tega Pokojniški zavod ne bo izdajal posebnih potrdil nameščencem.

o. Razrešeni in novi banskí svetniki. Ker je bilo več banskíh svetnikov izvoljenih za narodne poslance, je notranji minister razrešil v naši banovini 14 članov banovinskega sveta. Novoimenovanih je 21 banskíh svetnikov v Sloveniji.

o. Nov postajenčelnik v St. Ilju. Prometniški Franc Fatur je imenovan za postajenčelnika v St. Ilju.

o. Železničarske premostitve. Iz Novega mesta je premeščen na postajo v Slovenjgradcu prometnik Radosav Tomičević, Milenko Stanič iz Kočevja na postajo Brezno-Ribnica, Ivan Selč iz Save na postajo St. Ilj in Rihard Miller s postaje Ponikve na postajo Soštanj-Topolišica.

o. Volitve obratnih zaupnikov so po odloku ministra za socialno skrbstvo in narodno zdravje preložene na mai.

o. Odkup Vodnikov rojstne hiše. Društvo »Vodnik« v Zg. Šiški si je nadelo nalogo, odkupiti rojstno hišo našega pesnika in pisatelja Valentina Vodnika. Društvo računa pri tem stremljenju na pomoč vseh kulturnih Slovencev.

o. Preureditve elektrike v Kamniku. V Kamniku bodo preuredili napetost elektriškega toka od 110 na 220 voltov. Stroške te preureditve bo nosil konzument sam.

o. V Murski Soboti bodo v kratkem preimenovali več ulic. Meščanstvo želi, da bi se nekatera ulična imena, ki so že tradicionalna, ohranila.

o. Seimi v Brežicah so zopet dovoljeni, ker je nevarnost kužnih živinskih bolezni odstranjena.

o. Vodnikova proslava v Ljubljani. Na večerjajočo obletnico rojstva pesnika Valentina Vodnika je bila v njegovem rojstnem kraju v Zg. Šiški lepa proslava. Društvo »Vodnik« je položilo na pesni-



Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayer«-jevim križem. Brez le zaščitno znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglaš. reg. pod št. brojem 32608 od 8. 2. 1938.

kov grob lep venec. Zvečer je bila svečana akademija.

o. V pianosti se je obostrelli. V Moravcih pri Mali Nedeli se je v pianosti s samokresom ustrelil v desno nogo 16-letni posestnik sin Anton Voršič. Prepellali so ga v ptujsko bolnišnico.

o. Juršinci pri Ptuj. 25. I. smo pokopali gospo Cecilijo Saldo, mater dolgoletnega našega šolskega upravitelja g. Leona Salda; sedaj službuječega na krčevinski šoli pri Mariboru. Gospa je po krajši bolezní preminula v 79. letu starosti.

Ptuj

p. Danes je repriza veseligrad »Detektiv Megla« v mestnem gledališču.

p. Jutri je otvoritev na novo preurejene restavracije v Narodnem domu.

p. V Doleni pri Ptuj je umrl znani posestnik g. Marinič Jože. N. p. v m. l.

p. Ptujski dispanser se je tretjič preselil. Najprej je bil nastanjen na Slovenskem trgu, kjer je bolniška blagajna. Od tod se je preselil v bolnišnico. Njegovo delo je bilo tudi tukaj oteženo radi pomanjkanja prostorov. Težilo je po nadaljnjem izboljšanju, dokler ni dobil v najem hišo Wesselya na Ljutomirski cesti. Prostore so čedno preuredili in se dele v čakalnice, pisarno zaščitne sestre, ordinacijsko sobo in prostor za röntgen. Pred kratkim se je dispanser vselil tako rekoč pod svojo streho, pod katero mu bo omogočeno uspešnejše delovanje.

p. Podprite »Rdeči križ«. Te dni pobirajo članarino in prispevke za Rdeči križ. S podporami biste omogočili njegovo človekoljubno delo.

Celje

o. Uredništvo in uprava »Večernika«, podružnica Celje, se nahaja od danes naprej v Prešernovi ul. 4, v hiši trgovca g. Kolbeza.

c. Conjene naročnike prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino in jih opozarjamo, da je naročnina plačljiva vnaprej.

n. Dva vlaka trčila. Blizu postaje Cerk pri Mostarju sta na odprti progi trčila mešani in brzotovorni vlak. Izredna sreča je, da ni bilo človeških žrtev. Materialna škoda je zelo velika.

n. Strašen vihar nad Dubrovnikom. Nad Dubrovnikom je divjal te dni strašen orkan, kakršnega že dolgo ne pomnijo. Pomorski promet so morali zaradi silnega viharja ustaviti. Več ladij je poškodovanih.



»Zdaj moram pa končati, draga gospodična, končamo točno ob sedmih!«

Maribor

Starostno zavarovanje obrtništva

Po zborovanjih v Ljubljani in v Celju je bil včeraj tudi v Mariboru sestanek, ki ga je sklicala Zbornica za TOI v zvezi starostnega zavarovanja obrtnikov. Sestanka v prostorih Okrožnega odbora v Vetrinski ulici so se udeležili zastopniki 38 obrtniških združenj iz občine mariborskega Oo obrtniških združenj. Zborovanje je vodil predsednik obrtnega odseka zbornice g. Ivan Ogrin, ki je v uvodnih besedah opozoril obrtništvo na veliko važnost ugodne rešitve prečnega vprašanja obrtniškega starostnega zavarovanja. O načrtu uredbe o zavarovanju obrtništva, ki ga je izdelalo ministrstvo trgovine in industrije, je izčrpno poročal tajnik obrtnega odseka

zbornice g. dr. Josip Pretner. Raztolmačil je uredbo od točke do točke in na važne določbe opozoril s posebnim poudarkom, zlasti tam, kjer bo treba z vsoto odločnosti doseči spremembo načrta. V debati, ki se je razvila, se je izražala zahteva, da se zavarovanje ne sme centralizirati, ker ima obrtništvo v tem pogledu zelo slabe izkušnje. Pomisleki so se pojavili zlasti glede višine prispevkov, glede naložbe denarja in starostne meje. V prihodnjih dneh bodo morala vsa združenja podati zbornici svoje mnenje, ker mora vse želje obrtniškega zbornice še ta mesec redigirati in predložiti ministrstvu.

Mariborsko pohorsko rajanje

Agilna mariborska podružnica SPD je priredila na večer pred Svečnico zelo uspešno rajanje, ki je nosilo pečat pohorskega razpoloženja. Odlično organizirano družabno prireditev je poleg številnega meščanstva posetilo tudi več oddelkov in predstavnikov javnega življenja. Sokolski dom že dolgo ni bil tako pestro in okusno okrašen in prirejen kot

tokrat, ko so skušali prireditelji preseliti v sredo mesta značilnosti Pohorja, ki so, kot je bila podoba, zelo ugodno vplivale na razpoloženje gostov. Zagrizeni »Pohorci« so sicer pobegnili pred pohorsko iluzijo v Sokolskem domu na Pohorje, velika večina Pohorcev pa je ostala doma in se z radostjo predala lepi »pohorski iluziji«.

Obrtništvo čast in priznanje

KRASNO USPELI OBRTNISKI PLES — POČASTILI SO GA ODLIČNI JAVNI PREDSTAVNIKI — ZA KORAK BLIŽJE NOVEMU OBRTNISKEMU DOMU

Že nekaj dni pred prvim je bilo v Narodnem domu zelo živahno. Na delu so bile pridne roke podjetnih obrtnikov, ki so urejevali dvorano za velik obrtniški praznik: za obrtniški ples. Trije so bili zlasti vedno vpreženi: predsednik Slovenskega obrtnega društva v Mariboru g. Soja, njegova desna roka tajnik g. Koser in predsednik veselilnega odseka g. Semko. Njim gre vse priznanje, saj je bila dvorana okusno okrašena in vsa v narodnem stilu.

Že okoli 8. ure zvečer so se pričele zbirati množice obrtništva in njegovih številnih prijateljev, ki so vse prostore do zadnjega zasedli. Kako važnega pomena za javnost je obrtniški stan, kaže tudi dejstvo, da so obrtniški ples obiskali mnogi odličniki, med njimi tudi mest-

ni poveljnik general Stanojlovič, mestni župan dr. Juvan, poveljnik 45. pešpolka polkovnik Mihajlo Božovič, mestni obrtni referent dr. Senkovič, tajnik Zbornice za TOI dr. Pretner iz Ljubljane in drugi.

Na plesu je igrala vojaška godba pod vodstvom kapetana Jiranika, kar je obrtniško prireditev še bolj dvignilo. Privikrat je nastopil tudi novoustanovljeni pevski zbor obrtniških mojstrov, ki je pod vodstvom pevovodje g. Cibica sijajno prestal svoj krst. Družabna prireditev, ki po sijaju ni prav nič zaostajala za drugimi plesi, je v vseh ožirih lepo uspela. Čisti dobiček obrtniškega plesa gre v korist gradnje novega obrtniškega doma v Mariboru.

m. Napredovanja meščanskošolskih učiteljev. V 5. položajno skupino so napredovali mariborski meščanskošolski učitelji Janko Pirc, Alfred Kos, Olga Lorber, Avgust Šparl in Franjo Haberman.

m. Iz železniške službe. Premenešeni so prometnik Blagoje Medenica iz Sjetline v sarajevski direkciji na Tezno pri Mariboru, oficial Franjo Alt iz Celja v Ma-

ribor, prometnika Klemen Gomilek iz Maribora v Ljubljano in Franc Breznik s Teznega v Maribor-Studenici ter strojevodji Franc Pelko iz Maribora na Sušak in Matevž Jerin iz Srbskih Moravic v zagrebški direkciji v Maribor.

m. Pekovski pomočniki v Mariboru oziroma njihov pevski zbor priredi do sobote v Gambrinovi dvorani tradicionalno družabno veselje. Poleg odličnega

zboru pekovskih pomočnikov bo sodelovala tudi železničarska godba pod vodstvom kapelnika Maksa Schönherja. Pester zborov s šaljivimi nastopi bo gotovo zadovoljil vse prijatelje obrtništva in društva.

m. Umri je v sredo ponoči 39-letni časopisni raznašalec Rudolf Novak s Koroške ceste 43.

m. Mariborski carinski promet. Januara so znašali dohodki mariborske carinarnice 7.889.599,50 dinarjev, od česar odpade na izvoz 43.421,05 dinarjev. Pretekli mesec je imela carinarnica 645 tisoč 473,40 dinarjev depozitov.

m. V Mariboru je preminil g. Karl Šuster. Pogreb bo jutri ob 16. uri.

m. Občni zbor Zgodovinskega društva bo v nedeljo, 12. t. m., ob 10. uri v čitalnici Studijske knjižnice.

m. Avtobus v Ribnico na Poh. Jutri ob 15. uri bo spet vozil smučarski avtobus iz Maribora v Ribnico na Poh. Vožnja tja in nazaj 35 dni. Prijave sprejemata tvrdki Sport-Divjak in Olimpia-Sport. Avtobus vozi z Grajskega trga.

m. Ljudska univerza. Danes ob 20. uri predava univ. docent dr. Fr. Zwittler iz Ljubljane o temi: »Predhodniki sodobnega nacionalizma«.

m. Društvo Rdečega Kriza na Pobrežju ima v nedeljo, dne 5. febr., svoj redni letni občni zbor ob 10. uri dopoldne v gostilni Klemešna na Pobrežju, ki kateremu se vabijo vsi člani in prijatelji tega društva. Ako občni zbor ob napovedani uri ne bo sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje pri vsakem številu navzočih.

m. Tujski promet v januarju. Pretekli mesec je bilo pri tukajšnjem prijavnem uradu prijavljenih 1435 tujcev, od teh je bilo 1071 naših državljanov. Med tujci je bilo 238 Nemcev, 42 Italijanov, 34 Čehoslovakov, 21 Madžarov, 7 Romunov, 4 Švicarji, 2 Bolgarji in po eden Nizozemec, Norvež ter Turk. Nočnin je bilo januarja 4562.

m. Prometne nesreče. Zrtev motociklist je postal 46-letni vinčar Franc Simončič iz Vinčiče vasi. Pri padcu je do bil hude poškodbe na glavi. Na državnem mostu je neki kolesar povozil 35-letno posestnico Terezijsko Zaverin iz Vukovja. Oba poškodovanca so prepegljali v bolnišnico.

m. Tatvine kole. Trgovski pomočnik Ivanki Berihak je bil izpred trgovine na Aleksandrovi cesti ukradeno kolo »Nero« z evidenčno številko 136000. Kolo je nekdo ukradel tudi trgovcu Andreju Roškariju. Ukradeno kolo, ki je bilo pred trgovino v Fochovi ulici, je znanke »Styria« in ima evidenčno štev. 22764.

m. Perzijski muš je neznan storilec ukradel v neki trgovini na Grajškem trgu zasebnici Otizeli Černički. Ukradeni muš je vreden 800 dinarjev.

m. 2200 dinarjev vreden plašč je nekdo ukradel natakarku Viktorju Šobru v kavarni na Rotovškem trgu.

* **Kam?** V soboto, dne 4. febr., vsi na planinski ples s koncertom v gostilni Riedl na Pobrežju.

* **Braničarova podružnica v Mariboru** vabi na občni zbor v nedeljo, 5. februarja, ob 10. uri v mali dvorani Narodnega doma.

* **Hotel Orel.** V soboto, 4. t. m., domača zabava. Odlična vina, izborna kuhinja, zmerno cene.

* **Prostovoljna gasilska četa v Studencih** uprizaro burko v treh delanilih »Nebesa na zemlji« dne 5. II. popoldne ob 4. uri v svojem novem gas. domu. Kdor se hoče dobro zabavati, naj ne zamudi priložnosti. Režija je v rokah gospoda Lintnerja, kateri igra tudi glavno vlogo. Vabi odbor.

* **Sokol Pobrežje** predvaja v Zvočnem kinu Pobrežje v soboto, 4. febr., ob 15. uri za mladino in ob 20.30 za odrasle prekrasen kulturni film »Leti sivi Sokole«.

* **Pustni torek (21. februar).** Tradicionalna GALA REDUTA ISSK Maribora v vseh prostorih Sokolskega doma. Vrhunec predpustne sezone!

* **Le še nekaj dni** nas loči od žrebanja milijonih dobitkov drž. razredne loterije. Polhitite in nabavite si srečko pri VIRU SRECE »Putniku« Maribor. Preizkusite svojo srečo!

Nočna lekarniška služba: Dvorska lekarna pri Sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* **Grajski kino.** Od danes dalje spijonážni velfilm »V tajni misli«. Gustav Fröhlich, Kamila Horn.

* **Kino Esplanade.** Svetovna atrakcija, sijajen veseli in zabavni film ljubezni in sporta »Kraljica leda« s Sonjo Henie v nemškem jeziku.

* **Kino Union.** Od vključno nedelje senzacijski kriminalni film »Modra patuljka«. Kot dodatek barvani film Mikimiska.

* **Zvočni kino Pobrežje.** v soboto in nedeljo velfilm: »Potemkin«.

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprto.

Sobota, ob 20.: »Automelody«. Red B. Nedelja, ob 15. uri: »Aida«. — Ob 20.: »Kralj na Betajnovi«. Znižane cene.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto, 5. t. m., prva ponovitve uspele štimčeve dramske reportaže »Automelody« za vrstni red B. V nedeljo sta dve predstavi. Popoldne se vprizori edina popoldanska predstava »Aida«, da bodo užitek te veličastne Verdijeve opere lahko deležni tudi okoličani. Zvečer pa se vprizori — zadnjič pred gostovanjem mariborske drame v Ljubljani — uspeši Cankarjev »Kralj na Betajnovi« ob znižanih cenah.

Kultura

Prvi poklicni pisatelj Pietro Aretino

Z velikopoteznostjo, ki preseneča, se pripisujejo Italijani že nekaj časa na razstavo Lionarda da Vincija. Spominje na tega univerzalnega genija zbirajo po vseh državah, da obeta postati njegova razstava največja umetniška prireditev, kar jih je videl svet.

Z Lionardovim imenom se budi spomin na najpomembnejši čas v zgodovini človeštva: na renesanco in reformacijo, in na njegove slavne sodobnike. Izmed teh slovi kot človek zasebne vrste zlasti Pietro Aretino (1492—1557), menda prvi, ki se je začel baviti s pisateljevanjem kot poklicem. Kako inenitno je znal sukat pero, naj pokažejo tle odlomki iz njegovih pisem prijateljem in sovražnikom.

Kaj počnem s honorarjem.

Vi domnevate, da sem zelo bogat. Res je, ponašam se z veliko družino: v svoji hiši imam 22 žen, večkrat z njihovimi dojenčki pri prsih. Tako številno ljudstvo živi od mojega peresa in Tizian sam mora priznati: če ga kaj na tem svetu preseneča, potem ga dejstvo, da lahko vzdržim tako dolgo in na tak način, da bi se morala izprazniti najbogatejša krlinja.

Predvsem nisem jaz nikomur nič dolžan. Svoje gospodarstvo vodim zmeh-

rom enako. — »Zakaj,« me je vprašal, »imate vi, ki vendar nimate nobenega premoženja po očetu, tako pretirane izdatke?« Ker je v meni kraljevska duša in ker ne poznajo taki ljudje nobenih mej, kadar gre za blizu! Jaz upam dobiti od Karla V. doto, ki jo je obljubil moji hčerki Avstriji. In dokler bodo knezi, vojvode in cesarji polnili mojo blagajno s cekini, mi bo užitek, trošiti jih po kraljevsko... Vsakdo, kdor kaj hoče, se obrne name, kakor bi bil kraljev blagajnik. Kadar deklji rodi, moram plačati babico. Kadar vtaknejo lopovskega plemeča v ječo, ga moram odkupiti s svojim denarjem. Propadli vojaki, iz taborišča pognani vojski pratežarji, plačila nezmnoži dolžniki, obubožani trgovci se zatekajo k meni po pomoč. Moja hiša je bolnišnica za vse bolezni, moj zdravnik je zdravnik vsega mesta. Več kot 18 let je moje dobro oskrbovano prenočišče odprto vsem potujočim vitecom. V resnici, moj dragi, nisem izmed 25.000 skudov, ki sem jih s skrivnostjo svojega peresa potegnil knezom iz r... niti enega vrgel skozi okno. Kaj naj bi napravil z njim? Če sem ustvarjen tako živeti, kdo naj mi brani, da tako živim? Iz srca se vam smejem, če mi želite stalnih dohodkov, kajti vi veste vendar, da če bi egip-

tovski piramide donasale rento, bi jih takoj spremenili v premoženje. Pustite nas torej živeti, vse drugo je bedarija!

Zakaj piše Aretino svinjarije.

Priznavam, da nisem svetu nič manj koristen in Jezusu nič manj pri srcu, če posvečam svoje moči bežnim stvarim, namesto pobožnim delom. In kaj je vzrok temu? Meseno poželjenje drugih in moja revščina! Če bi bili knezi tako pobožni, kot sem jaz potreben, bi pisal samo misere. Prečastita Madona, vsem ljudem na svetu ni bila podeljena inspiracija božje milosti. Ogenj poželjenja razvema večino. Vi pa ste vzplamteli samo od angelskega ognja. Za nas enega pomeni jo muzika in komedija to, kar vam molitve in pridige. Glejte, jaz imam prijatelja Bruciollinija, ki je posvetil svojo biljo nekemu katoliškemu kralju. Po petih letih še vedno ni prejel odgovora. Isti kralj mi je za mojo komedijo »Hotnica« poklonil bogato verižico. Moje hotilivko milica zdaj ponorčevati se iz biblije, če ne bi bilo to nesposobno. Visoko spoštovana gospa! Prosim vas tisočkrat, da mi oprostite norčije, ki jih nisem napisal iz hudobije, temveč da bi živel. Jezus naj vas navdihne, kako bi pri Sebastianu iz Pesare najhitreje dosegli, da prejmem ostanki zneska, na račun katerega sem že dobil izplačanih 30 skudov, za kar se vam že vnaprej zahvaljujem.

O stilu in izobrazbi.

Jaz sem svoboden mož po božji milo-

sti. Jaz nisem noben suženj pedantov. Jaz ne stopam v stopinje Petrarce ali Boccaccia. Meni zadostuje moj neodvisen duh. Prepuščam drugim ljudem, da čenajo o jasnosti stila, o globokosti misli; drugi naj bodo tako neumni, da se napenajo, da se izpreminjajo in da se čisto prenarade. Jaz pa korakom naprej brez učitelja, brez umetnosti, brez vzora. Brez vodje in brez luči in pot mojegla črnila mi donasla srečo in slavo. Kaj naj bi si še več želel?

A. P.

DARIO DE TUONI.

Bolj ali manj priznalo so sporočali o tem tržaškem profesorju in književniku: Jutro, L. Z. S. Sodobnost, saj je zajel v svoje sonete (Sonetti azzurri, Carso) drago nam pokrajino in piše o njej roman, o katerem se nadeja, da mu ga kdo posloveni. Medtem pa je objavil R. Istituto Tecnico »G. R. Carli« v Trstu 1939: kot prvi zvezek rednih prosvetnih sešitkov brošuro »Vollgango Goethe in Padova«. De Tuoni je to predavatelj imel že v Padovi l. 1920. na ljudski univerzi. Izšlo je zdaj hoté ali nehoté za spomin na dolgo italijansko potovanje Goethejevega očeta J. Gasperra v l. 1739. Razprava v prijetnem slogu prikazuje vzroke, ki so velikega Olimpijskega privedli v deželo, kjer citrone cvetijo: njegov vpleten knjižni razlogi, družinske razmere.

A. D.

Gospodarstvo

Beg industrije iz Slovenije

NEZDRAV POJAV, KI JE ZLASTI ZA SLOVENIJO ZELO SKODLJIV

Slovenija je brez dvoma najbolj industrializirani predel Jugoslavije. Vzrok temu je predvsem dejstvo, da je obstajalo že pred vojno v naših kraji precej industrije, ki se je po vojni hitro razvijala in je nastalo nekaj izrazito industrijskih centrov, kakor na pr. Maribor, kjer prednjači tekstilna industrija. Razen tega ima Slovenija še precej dobro razvito železniško in cestno omrežje, dasi je stanje vse prej kot zadovoljivo. Kljub temu se promet naglo in gladko razvija, kar je temeljni pogoj za napredek industrije. Tu imamo kader izvežanih delavcev in specialistov, ki se vedno večja in v sposobnosti napreduje.

Zal pa je začela zadnji dve leti naši industriji bolj trda presti. Ta panoga narodnega gospodarstva se sicer še razvija, vendar se tu in tam že opazna nekakšno nazadovanje odjema. To se vidi že tudi pri nekaterih vrstah tekstilnega blaga, čeprav je v splošnem po manufakturi še vedno veliko povpraševanje. Vzrok za deloma nepopolno stanje je iskati v dejstvu, da se drugi deli države, zlasti okolica Beograda, na škodo naše industrije favorizirajo z raznimi olajšavami, manjšimi bremenmi, lažjo prodajo

blaga itd. Zato se tudi ni čuditi, da naša industrija išče boljše pogoje za svoje udejstvovanje in da se je začela seliti iz Slovenije, čeprav so pri nas naravni pogoji neprimerno boljši kot v vzhodnih delih države.

Da trditve o begu industrije iz Slovenije ni pretirana, je dokaz temu pravkar objavljeni izkaz naše gospodarske zbornice o stanju industrije v preteklem letu. Dočim se je koncem lanskega leta stanje trgovinskih obratov v Sloveniji pomnožilo za 311, obrtnih za 491 in gostinskih za 101, je število industrijskih podjetij zopet nazadovalo za 6. Značilno je, da je samo v zadnjem četrtletju 10 podjetij odjavilo obrate, prijavilo pa jih je le dvojce. Že leta 1937, je bilo število prijav v industriji za 5 manjše kot število odjav, tako da je industrija v Sloveniji v dveh letih izgubila enašt obratov.

Tudi Maribor polagoma prihaja na vrsto, celo v tekstilni stroki. Veliko podjetje Doctor in drug je centralo preselilo v Beograd in bo sčasoma tjakaj preneslo ves obrat. Dve drugi podjetji se pripravljata na podoben korak. Če se razmere ne bodo zboljšale, jim bodo sledila še druga podjetja.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2366—2404, Berlin 1767.62—1785.38, Bruselj 742.50—754.50, London 205.58—208.78, Milan 231.35—234.45, New York 4376.75—4436.75, Pariz 115.95—118.25, Praga 150.85—152.30.

Effekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 472.50—474.50, 4% agrarji 60.50—62.50, 4% sev. agrarji 60 d., 6% begl. obv. 89.50—90, 6% dalm. agrarji 89.50—90, 7% stab. pos. 97.50 d., 7% inv. pos. 99.50—100.50, 7% Blair 92—93.

viadali. Plasma je sledilo: 1. Alvera Carletto (Cortina) 5:45.2, 2. Menardi Severino (Cortina) 5:47.1, 3. Lacedelli Alfons (Cortina) 5:54.7. Sledijo sami Italijani, naš prvi tekmovalce na cilju je bil Kobler Stanko v času 7:21.6, ki je zasedel 12. mesto, 13. je bil Znidar Emil, 16. pa Klein Bruno, dočim je četrti Jugoslovjan Zvan moral odstopiti radi izkuge smuči. Poleg nepoznavanja težke proge je vzrok temu, da se naši tekmovalci niso boljše plasirali, padee Koblerja in Kleina, Znidar je zlomil palico ter je več ko polovico proge presmučal z eno samo palico, Zvan pa si je že pri

treningu zlomil smuči ter je moral nastopiti z rezervnimi.

Minister za telesno vzgojo v Ljubljani

Iz Zagreba, kjer je sprejel v avdienci zastopnike sportnih zvez in klubov ter si ogledal sportne naprave mesta Zagreba, je odpotoval min. za telesno vzgojo g. Ante Mastrovic v Ljubljano, da stopi v stik tudi s slovenskimi sportniki in spozna njihove potrebe in želje. Ljubljanski sportni klubi so imeli v ta namen več konferenc v navzočnosti sportnega referenta pri banki upravi. Sklenjeno je bilo, da se predložijo težnje slovenskih sportnikov g. ministru v obliki izpolnjenega spomenice, ki je bila predložena MFVN pred dvema letoma. Izpolnitve se nanašajo v glavnem na današnje stanje sporta pri nas ter na prireditve, ki nas čakajo v bližnji bodočnosti.

Gradjanski pride v finale

Mnogo je bilo ugribanj, na kakšen način se bo zaključil spor, ki je nastal v tekmovalstvu za zimski pokal radi Gradjanskega in Slavije. Ker Gradjanski ni mogel preko sklepa svojega obnega zbora, komite tekmovalstva pa ni hotel izpremeniti parov v finalu, so najprej stavili Gradjanskemu in Slaviji rok 14 dni, v katerem se morata kluba nekako sporazumeti o odigranju te tekme. Ta sporazum je po najnovejših poročih že

dosežen na ta način, da Slavija sploh ne bo več tekmovala, Gradjanski pride takoj v finale z zmagovalcem BSK: Jugoslavija, mora pa plačati za to Slaviji odškodnino okoli 30.000 din.

Heim in Praček v Zakopane

Z današnjim opoldanskim brzokolom sta odpotovala v Zakopane jeniška smučarja Ciril Praček in Hubert Heim, ki bosta na svetovnem FIS-inem prvenstvu zastopala Jugoslavijo v smuku in slalomu.

Svetovni rekord v bobu četvorice

V Cortini d'Ampezzo je v tekmovalstvu v bobu četvorice zmazala Švica (Feierabend) v skupnem času 5:30.37 v starih tekih, najboljši čas 1:20.77, kar pomeni nov svetovni rekord. Na drugem mestu je Anglija I (Mc Evoy) v skupnem času 5:31.61 (1:20.75). Na tretjem mestu so Nemci (Kilian).

s. Tekme za zimsko pomoč v Zagrebu.

Na Svečnico so po teritoriju ZNP-a igrali klubi za zimsko pomoč. V Zagrebu je Gradjanski izbral neodločeno proti reprezentanci Zagreba s 3:3 (2:0), preprečevanja prvega razreda pa je premagala zastopnike nižjerazrednih klubov 5:2 (2:0).

s. Minister za telesno vzgojo naroda je odklonil prenos Zveze ženskih sportov iz Zagreba v Beograd, tako da ostane Zagreb še nadalje sedež te zveze.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Moskvi

Flohr zmagovalce.

V tretjem nadaljevanju prekinjenih partij je Levenfiš porazil Bondarevskoga. Ragozin Reshevskoga, Reshevsky pa Goglidza. Remis so končale sledeče partije: Flohr-Konstantinopolski in Reshevsky-Alatorcev.

V zadnjem kolu je Keres doživel neprijeten poraz: v lepi pozicijski partiji ga je premagal Alatorcev. Konstantinopolski je premagal Rabinoviča, Bondarevski pa Smislova, remis pa so končale partije: Flohr-Makaganov, Lilienthal-Bjelavencev, Reshevsky-Kan in Toluš-Goglidze. Prekinjeno partijo Keres-Bondarevski je Keres rešil iz izgubljene pozicije v remis. 14 partij je še prekinjenih, vendar pa je položaj že tako jasen, da je Flohru zmaga zagotovljena.

Stanje pred koncem: Flohr 11 (1), Ragozin 10 (1), Lilienthal 10, Reshevsky 9½ (2), Bjelavencev in Rabinovič 9½, Makaganov 9 (1), Levenfiš 8½ (2), Alatorcev 8½ (1), Kan 8 (1), Keres in Smislov 8, Konstantinopolski 7½ (1), Goglidze 6½ (1), Toluš 6 (1), Romanovski 5 (1) in Bondarevski 4 (1).

Bogoljubov — Eliskases

13. partija matcha je bila remis, dasi je imel Bogoljubov lepe izgleda na zmago. Vendar pa je končno vodil tako nespretno, da je Eliskases izsilil remis. Remis je končala tudi 14. partija. Stanje matcha: Eliskases 8, Bogoljubov 6.

Szabo — Landau

Sesta partija matcha je končala remis. V sedmi partiji pa je Szabo doletel nepričakovan poraz. V Retijevi otvoritvi je Landau z močnim napadom prodril in postavil stanje matcha: Landau 4, Szabo 3.

Katalonska otvoritev. (5. partija matcha).

Beli: Landau Crni: Szabo
1. Sf3, Sf6 2. e4, e6 3. g3, d5 4. Lg2, c5 5. 0—0, Sc6 6. exd5, Sxd5 7. d4, Le7 8. dxe5, Lxe5 9. Dc2, Dd6 10. a3, ab 11. e4, Sf6 12. Sbd2, 0—0 13. Sc4, Da7 14. e5, Sd5 15. Sg5, f5 16. exf6 e. p., Sxf6 17. Lxe6 bxc6 18. Lc3, h6 19. Sc4, Lxc3 20. Sxf6, Tx6 21. Sxe3, e5 22. Td1, Lh3 23. Td2, Ta8 24. De4, Df7 25. De4, Le6 26. De2, Dg6 27. De1, h5 28. Tac1, Lh3 29. Tcd1, Kh7 30. Sc4, e4 31. Td6, Le6 32. Se5, Df5 33. Sxc6, Lb3 34. Tx6, Dxf6 35. Dxe4, Kh8 36. Td2, Dh6 37. f4, Te8 38. Se5, Dd6+ 39. Kc2 in Crni preda.

Sport

Naši smučarji v Italiji

V Cortini d'Ampezzo je bila predvečernja tradicionalna smuška tekma za pokal vojvode d'Aosta, na kateri je poleg mnogih drugih udeležencev startala tudi četvorica Jugoslovancev. Čeprav je italijanska ekipa že odpotovala v Zakopane, so vendar bili domači tekmovalci visoki favoriti tekmovalstva. Proga je bila dolga 4,5 km z višinsko razliko 1125 m. Bila je posebno za naše, ki tam niso poprej trenirali, jako težka, posebno ker je bilo več vrate tudi na najstrmejšem delu z nagibom okoli 35 stopinj. Vsa vodila mesta so zasedli Italijani, ki so progo dobro poznali ter jo tako taktično ob-

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»To sem si mislil. Hvala vam. In torej — dobro jutro!« je odgovoril Reynolds ter odšel iz pisarne.

Na hodniku je govoril Quentin s stražarjem odrskih vrat. Reynolds je pozdravil avtorja z veselim obrazom.

»No torej? Ali napredujejo skušnje dobro, gospod Quentin?« je vprašal.

»Ne vem. Vse, kar vem, je, da je moja igra praktično nespoznavna. Norington je skoraj popolnoma iznova prepisuje, ne samo predelava, in danes je vrgel enega glavnih igralcev ven — mladega igralca Hughesa. Ki naj bi igral drugo glavno vlogo.«

»Ali ni bil dober v svoji vlogi?« je vprašal Reynolds.

»Nasprotno, imenitem,« je odgovoril Quentin. »Ubogi fant — žal mi ga je.«

»Kaj ni bilo v redu?«

»Strup! Kokain!« je rekel avtor. »Ingram je storil zanj, kar je mogel. Včeraj jutraj mu je tu pri skušnji želel Ingram podkorno brizgalko in droge in zvečer je Hughes res preglel Ingramovo garderobo. Iskaje svoj strup. Našel ga je ravno ko je bilo prvo delanje končano in se je Ingram vračal v garderobo. Iz tega je bil skoraj pretep. Na zadnje je

vtaknil Ingram skattjico v žep, izvlekel Hughesa malo na zrak in ga poslal s takšnim domov. Hughes mi je to danes sam pravil.«

»Kaj se je zgodilo s tistimi drogami?« Quentin se je zasmejal.

»To je tisto veselo pri vsej stvari. Vi ne veste, kakšen je Ingram umetnik v obleki — in včeraj je prišel na oder z brizgalko in škatico v napravnem zepu. In jaz sem ga še vprašal, ali noli zdej na srcu pištolo. Izvlekel je škatico in mi jo pokazal — poznal sem jo. — Toda pravim, govorim o tem samo z vami. Ingram me je prosil, naj ne govorim o tem zavoljo Hughesa.« je pristavil boječ.

»To je čisto v redu, gospod Quentin, nič ne bo o tem slišal.« Reynolds je pri tem izvedel tudi to, da je Ingram odšel iz gledališča, ko je bilo drugo dejanje v polnem teku.

»Ali je imela danes jutraj lady Selcottova skušnjo?« je vprašal avtorja.

»Da, Odsla je pred pol ure domov, in-spektor.«

»Skoda. — Tako mimogrede, gospod Quentin, vi ste bili, če se ne motim, prejšnji večer v Orientalnem. Ne veste, kdaj sta prišli tisti dve ameriški dami

in lady in gospodična Selcottova?« Na avtorjevem obličju se je pojavil izraz dečka, ki so ga zalotili pri trganju tujih jabolč.

»Ne povejte tega Noringtonu, inspektor,« je prosil, »toda nekako ob devetih mi je bilo vse to tako strašno zoprno, da sem se izmuznil za eno uro iz restavracije — morda tudi za malo dalje. Ko sem se vrnil, so tvorili družbo skoraj čisto drugi ljudje, in Amerikanci in obe Selcottovi so bile že med njimi.«

»Ali bi hoteli povedati, kam sta šli, gospod Quentin?«

»Avtor se je namrdnil.

»Prav rad, a ne smete tega nikoli povedati Noringtonu. To je strašno občutljiv človek in jaz ga ne smem užaliti.«

»Dobro,« je obljubil Reynolds in se čudil.

»No torej, šel sem gledat, kako se godi mojemu airdralu pri Grantu, mojem živinozdravniku v Rochesterski ulici. Moja psica je včeraj jutraj vrgla pet mladičev.«

Inspektor je vzljubil tega mladega moža. Sam je imel rad pse in je torej razumel, kako je mogel Quentin zavoljo psa zapustiti družbo.

»No, in je vse v redu v rodbini, upam.«

»Materi in otrokom se dobro godi. Poidite jih pogledat, če pridete kdaj mimo — je vabil ponosno Quentin. »In Izberite si enega psčka, če vam bo uga-

Spotoma na obisk k lady Selcottovi je inspektor dal ustaviti avto v Rochesterski ulici in šel v Grantov dvorec.

Gospod Quentin obožuje svojo psico, »gospod,« je odgovoril stražar psov na vprašanje. »Sinoči jo je prišel obiskat. Rekel je, da se boji za svojo staro damo.«

»Da, pravil mi je, da je prišel sem po večerji — ali je bilo to morda pozneje?« je vprašal Reynolds, ponujajoč možu cigareto.

»Hvala, gospod. — To je bilo kmalu po devetih, ko je prišel gospod Quentin. Ko je bil tu, so prinesli psa, ki ga je avtorstvo povozil. Jaz sem bil tukaj sam in gospod Quentin je ostal ter mi pomagal sešiti živali nogo in jo obvezati. In, prosim, to je delal v večerni obleki! Gotovo je bilo že pol enajstih, ko je odhajal od-
tudo. To je tisto, čemur pravim jaz gentleman, gospod.«

S tem je bil torej Quentin popolnoma rešen vsake neposredne udeležbe pri Ardenovih zadevi. Reynolds je samega sebe dolžil sentimentalnosti. Detektivski poklic nima prostora za to slabost — je premišljal, ko ga je avtor peljal proti Bay-svaterski cesti. Vzdle temu je čutil, da verjame, da Quentin tudi posredno ni udeležen pri činu prejšnje noči. — To so bili zelo lepi psički. Premišljal je, ali bi hotel njegova žena enega izmed njih, ko bodo malo starejši. Airdrali so zveste in inteligentne živali.

(Dalej.)

Sokolstvo

Smučarski zlet mariborske sokolske župe

V nedeljo, 5. febr., tekmujejo sokolski smučarji nad Guštanju, kamor poletijo tudi ostali sokolski smučarji na svoj zimski zlet. Snežne razmere so ugodne in bodo imeli vsi udeleženci priliko, si ogledati na smučeh lepe koroške predele v zimski odeji. Odhod udeležencev je v nedeljo zjutraj ob 5.40. uri, tekmovalci pa naj potujejo že v soboto. Zanje je preskrbljeno prenočišče v Sokolskem domu v Guštanju. V nedeljo po prihodu jutranjega vlaka bo odhod k teknam v Rimski vrlec, ki pridejo ob 10. uri s smukom tekmovalcev na progi 2 km z višinsko razliko 150 m. Ob 10.30 spust za člane in moški naraščaj na progi 3200 m z višinsko razliko 300 m. Popoldne ob 13.30. oziroma 14. je tekma v smučskih likih, nato sestanek vseh udeležencev v Sokolskem domu v Guštanju, kjer bo tudi razglasitev rezultatov. Odhod iz Guštanja z vlakom ob 18.46. Župno načelnikstvo poziva vse Sokole: v nedeljo, 5. II., na zlet v Guštanju - Rimski vrlec!

1. Sokol Maribor L. vabi svoje članstvo, da se udeležijo zabave, ki jo priredi gospoda podoficerja mariborskega garnizona v soboto, 4. t. m., ob 20. v sokolarni kasarne Kralja Petra I. Igra vojaška godba, prvovrstna postrežba, dobro zakurjena dvorana, brez vstopnine!

Sodišča

Iz Murske Sobote

IN ZOPET SOVRAŠTVO MED SO-RODNIKI

Dva svaka, oba Sarjaša Jožefa, oba iz Gaberja pri Dol, Lendavi, oba strastna pravdarja, oba brez denarja, oba s kopicami dolgov; eden mora na sezonsko delo v Francijo, da plača dolg; tiščalo ga je 6000 din. Svaka se od začetka leta 1936 nista pogledala.

V novembru pa jima je zbolela mati, ozir. tašča. Zet bi jo rad šel obiskat, pa se je bal svaka na taščinem domu, ki je znan nasilnež. Pa je izvedel, da je odšel

z doma, in skrivaj se je pripeljal na obisk. Ostal je še s svakinjo na pragu v pogovoru, ko se je od nekega nenadoma vzel domači Sarjaš z motiko v roki in ga nadržal, kaj išče tod. Bolezen, je bil odgovor, a že je v domačini kipela jeza. Svak je to videl in hotel kar najhitreje odnesti pete. Že je domačin z motiko zamahnil, svak pa mu je pognal pod nogo svoje kolo, s katerim se je pripeljal na obisk, in zbežal, kar so ga noge nesle. K nesreči je se spotalnil in padel. In že je bil domači Sarjaš ob njem in ga udaril s kopačo po glavi, da se je takoj pokazala mlaka krvi. Težko ranjenega so ga odpeljali v bolnišnico v Čakovec, kjer je 4. decembra umrl, še prej pa je umrla mati, ozir. tašča.

Tako slika zločin obtožnica. Domačin Sarjaš priznava dejanje, a ga olepšuje, češ da je pokojnik njega napadel, ko mu je pod nogo sunil kolo, da ga je še na tleh ležeč hotel udariti z zračno sesalko po glavi, a mu jo je mislil s kopačo izbiti iz rok, pa je po nesreči zašel v glavo.

Ves dogodek so opazovali domače priče. Toda kdo naj verjame, da bi pokojnik še na tleh ležeč mogel doseči stoječega človeka do glave?

Sovraštvo je s smrtjo prenehalo, prišlo pa je 6 let robove s trajno izgubo državljanjskih pravic.

DETOMOR ALI KAJ?

Sezonska delavka Irma Novakova je prišla iz Francije. Svojemu fantu je povedala, da ni nobene zapreke več za poroko, kajti nosečnost z drugim je v Franciji odpravila. Vseeno pa je čutila, da nekaj ni v redu. Zdravnik ji je povedal, da bo čez par mesecev rodila.

V začetku letošnjega leta je bila tudi v Fokovcih poledica. Irma je baje parkrat na domačem dvorišču padla. Poslali so jo babico, 10. t. m. je prišlo na svet dete po sedmih mesecih nosečnosti. Irma ga ni hotela videti. Zaprla in zaklenila so ga v sobi v omaro. Oče je ključ odnesel, ves jezen na nezakonsko mater. Revše je še istega dne že ob porodu za silo kršeno umrlo.

Sodna komisija je se podala na pokopališče v Fokovce, da dožene vzroke otrokove smrti.

Zanimivosti

Ste nervozni...? — bežite no!

Neki slavni zdravnik je dejal: »Nervozna je samo tuj beseda za pomanjkanje obvladovanja samega sebe. Je preje posledica kakor vzrok.«

To je resnica, čeprav mnogim ljudem nerazumljiva. Nervoznost ima, z žlici prav za prav kaj malo skupnega. To je v večini primerov posledica duševne disharmonije, posledica nepravilnega odnosa do stvari življenja. Napeto in nemirno stanje — neprijetno spremstvo moderne eksistenčne borbe — ki nas meče iz enega položaja v drugega, nas sicer spravljajo v nervozno razdraženost, toda v resnici so tu živci zato, da bi razdraženje sprejeli, odgovorili nanje in ga vodili naprej. Abnormalni postanejo šele tedaj, če nam manjka duševne sile, če nimamo notranje discipline, kar vodi k predčasni izčrpanosti in k neuspehu.

Seveda: vsi nosimo križ svojih skrbi in se več ali manj težko bojujemo, toda tega ne olašamo s tem, če bomo neprestano mislili na to breme in se pritoževali.

ZASČITA MLADINE PRED BOLNIMI UČITELJI.

Litvanski zdravstveni uradi so v sporazumu z ministrom prosvete in šolskimi uradi izdali stroge uredbe o zaščiti šolske mladine pred tuberkulozo. Poleg drugih določb je bilo tudi izdano navodilo za zdravniški pregled vseh učiteljev, zlasti pa tistih, ki se nagibajo k tuberkulozi. Ker ima Litva okoli 6000 učiteljev, bo trajalo preiskovanje zdravja učiteljev nekaj mesecev.

VAJA V HLADNOKRVNOSTI — S SLAČENJEM DEKLET.

Ameriški univerzitetni profesorji so iznašli zelo nevarno pedagoško metodo, da odvadijo študente sramežljivosti. Oni

jih enostavno tirajo, da javno — slačijo dekleta. Res je: vse to se vrši na strogo pedagoški način. Profesorji predavajo, in njihova predavanja se ne razlikujejo mnogo od tečajev za dekorativne izložbe ali risarje modelov, toda vaje se vršijo na živih modelih. Pojavljajo se lepo mlade deklice, oblečene v zelo komplicirane obleke. Študentje dobijo nalogo: »Slecite to deklico!« Visokošolci morajo izvesti to nalogo odločno in brez obotavljanja.

KAKO SE JE MARK TWAIN DVOBOJEVAL.

Mlad avtor je poslal svojo prvo knjigo Mark Twainu, o kateri je ta podal naravnost uničujočo kritiko. Užaljeni avtor ga je s pismom pozval na dvoboj. Nekaj

dni nato je dobil odgovor: »Spoštovani gospod! Vaš poziv, ki ste mi ga bili poslali, je pisan prav tako slabo, kakor vaša knjiga. Ker ste me vi pozvali na dvoboj, imam pravico, izbrati orožje. Pro-

sim: sprejemam. Bila se bova s pravo pisom. Smatrate se za mrtvega! Vaš M. T.»

Darujte za azni sklad Pili

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 par: odmanila kristobina za te oglase le din 6.—. Družbe preklicati dopisovanja in ženskovanski oglasi din 1.— na besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno obliko znaka din 2.—. Znoski za male oglase se plačuje takoj pri naročilu nifroma za te vpostaji v pisnu skusni v naročilu ali na so odliki polnoma na šekovni račun št. 11.409. Za vse pisane odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

TOMAŽEVA ZLINDRA

SE JE POČENILA! 18% ne vagonске pošilke franko vagon Ljubljana po din 92.— Na drobno iz Maribora po din 110.— za 100 kg. Kmejska družba, Maribor, Meljska cesta, tel. 20-83. 358

APNENI PRAH

živo apno, cement se dobi poceni v lesni trg. Celi, Maribor, Betnavska c. 4. 723

Svojem dobremu šefu se delavstvo

FIRME BREN

v Studenskih iskrenih zaljubljenih za bogato darilo. 813

=====

Beli teden

posebno ugodne cene Bele tkanine 74 cm din 5.—

Tekstilana Büdefeldt Maribor, Gosposka ul. 14

VABILO!

Na predpustno veselico, ki se vrši v soboto, dne 4. II., v gostilni J. Klobasa, Studenci. Razne zabave, vstop prost. Priskrbljena so dobra ljutomerska vina, topla in mrzla jedila. Vabi gostilničar. 815

HALO!

Glasbeno društvo Težno priredi oranzno izkate v soboto, dne 4. II. 1939. v gostilni Koželj, Težno. 822

ONA OSEBA

katera je v sredo, 31. I., ob 1/2 ure zvečer v pekarni Scherbaum na Graškem trgu vzela en črni perzilijski muš vsebujoč šop ključev, s klopji, je bila poznana ter se poziva, naj dostavi muš nazaj v trgovino, sicer se bo policijsko postopalo proti njej. 824

Danes in jutri v gostilni »Zlati konj«.

ZADNJE KOLINE

Vljudno vabi Nekren. 827

Posesi

HISA

donosna, 7 sob, kleti, drvarnica, pralnica, vrt. se prodaja za 80.000 din. Maribor, Počehova. Gosposvetska. 56. Križna. 751

Napredaj prvovrstno VINOGRADNO POSESTVO

njive in s travnikom, 15 min. od cerkve. Vpraša se pri Mežrec Feliks, Pesnica. 812

PRODA SE HIŠA

spalnica in kuhinjska oprema. Vprašati mizarstvo Kolarič, Težno, Ptujška 187. 816

Stanovanje

SPREJEMAM 3 GOSPODIČNE na brano in posteljo za din 150.— s 15. febr. Bevc, Ruska c. 4. 810

STANOVANJE

se odda, soba, kuhinja, s 1. marcem. Proda se tudi en študni. Kralj Matjaževa ul. 60, Studenci. 811

2 GOSPODIČNI

se sprejemata na stanovanje takoj. Einspielerjeva 26. 818

Dvosobno, lepo

STANOVANJE se poceni odda 1. marca. Veršovskova 40-l. pod gostilno Zohar. 825

predstavniki STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se uredništva šte. 25-67. — Pošilni čekovni račun šte. 11. 409.

Službo išče

MLADA ŽENA išče mesto pošteznice. — Zidovska ul. 12. priš. 814

Cenjene dame in gospodje!

Sladke pomaranče in mandarine, karljoto, salato in drugo zelenjavo dobite po najnižjih cenah pri meni.

Postrežba točna.

Pridite!

König Franc stojnica, Glavni trg

Spomnite se CMDI

Gospodine, pozor!

Za 10.— din 18 svežih jajc Gosposka ulica 20

Halo!

V soboto ceneno meso pri mešaju

Francu Filipiču na Betnavski cesti

Mesnica celi dan odpral

Prima goveje meso po . . . din 6.—, 8.— in 10.—
Prima svinjsko meso po . . . din 8.—, 10.— in 12.—
Prima telečje meso po . . . din 6.—, 8.— in 10.—
Prima slanina po . . . din 13.—



Tužnim srcem naznanjamo znanec in sorodnikom, da je naš dobi mož in oče, gospod

Karl Šuster

danes, 2. februarja mirno v gospodu zaspal. Pogreb blagopokojnega bo v soboto, dne 4. februarja 1939, ob 16. uri iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče na Počehovi.

Sv. maša zadušnica se bo brala 6. II. 1939 ob 11/2. uri v frančiškanski cerkvi.

Maribor, 2. II. 1939.

Razloščene soproga Marjeta in hčerka Milka ter ostalo sorodstvo.



Umrl je skrbni gospodar naše domačije, sin, mož, oče, brat in svak, gospod

Marinič Jože

posestnik v Dolni pri Ptuj.

Pogreb pokojnega bo v petek, 3. II. 1939, ob 10. uri pri Sv. Duhu v Haložah.

Dolena pri Ptuj, Maribor, Hajdina pri Ptuj in Sočanje dne 3. februarja 1939.

Rodbine Marinič, dr. Marinič, Majcenovič.

821